UUTISET

Sähkökatkon tuoma pimeys lisäsi eläinten levottomuutta.

MAANVILJELIJÄ ANSSI HAKALA, MARTTILA

Maatilavakuutus ei kata sähkökatkosta aiheutuneita vahinkoja

Vakuutukset kattavat myrskystä aiheutuneet välittömät vahingot, kuten irti repeytyneet katot ja metsätuhot, mutta eivät välillisiä, kuten sähkökatkoista, aiheutuneita menetyksiä.

Maatilavakuutusten liiketoimintapäällikkö **Juha Helander** Lähivakuutuksesta arvioi, että Tapani- ja Hannu-myrskyjen tuhoista syntyi yli kymmenen miljoonan euron edestä korvattavia vahinkoja.

Helander patistaa viljelijöitä tekemään vahinkoilmoitukset pikimmiten, jos sitä ei ole vielä tehty.

Se helpottaa myös kokonaiskuvan luomista vahingoista.

Tuhot jäävät todennäköisesti pienemmiksi kuin Asta- ja Sylvi-myrskyjen jälkeen puolitoista vuotta sitten. Silloin pääosa korvattavista vahingoista oli metsätuhoja.

Nyt myrskyt osuivat asutuille alueille ja metsätuhojen osuus jäänee alle puoleen kokonaisvahingoista.

Maatilavakuutukset kattavat Helanderin mukaan äkilliset vahingot, kuten myrskyn irrottamat katot ja rakennusten päälle kaatuneista puista aiheutuneet vahingot.

Sen sijaan välillisiä vahinkoja ei suoraviivaisesti korvata. Sellaisia ovat sähköjen katkeamisesta aiheutuvat muut vahingot.

Helanderin mukaan maidon pilaantuminen sähkökatkon takia rinnastetaan pakasteiden sulamiseen kotitaloudessa.

Menetetyn maidon arvo korvataan, mikäli tilalla on laajin eli kaikenkattava all risk -vakuutus. Näitä on vain kalleimmissa vakuutuksissa.

Tilanne on toinen, jos puu kaatuu pihapiirissä olevalle sähköjohdolle ja aiheuttaa sähkökatkon.

Maidon pilaantuminen sähkökatkon takia rinnastetaan pakasteiden sulamiseen kotitaloudessa.

JUHA HELANDER

Helander miettii tovin, kun häneltä kysytään, onko pilaantuvia tavaroita korvaavan all risk -vakuutuksen ohella mitään, mitä maatilavakuutus korvaa muualla sähköverkossa olevasta katkoksesta syntyvistä menetyksistä

”Eipä taida olla. Keskeytysvakuutuskaan ei sovellu tähän. Sähkökatkon varalta ei ole vakuutusturvaa.”

Television ajankohtaisohjelmassa maanantaina pohdittiin sähköverkkoyhtiön korvausvastuuta, kun vahinkojen korjaaminen kestää päiväkausia.

Helander on samoilla linjoilla Fortumin kanssa siitä, että kyse on ylivoimaisesta vahingosta, eikä ylimääräisiin korvauksiin ole perusteita.

Tilanne on toinen, jos korjaaminen viivästyy sähköyhtiöstä johtuvien seikkojen takia.

Keskustelua on ollut siitä, onko vikoja korjaavaa väkeä riittävästi.

Fortum on kouluttanut muun muassa viljelijöitä puiden raivaamiseen linjoilta.

Helanderilla on mökki läntisellä Uudellamaalla, jossa myrsky teki pahaa jälkeä. Mökin lähellä kaatui kolme puuta linjalle.

Korjaus kesti päiviä. Puiden poistamiseen koulutetut viljelijät purnasivat, ettei heihin oltu yhteydessä.

Monilla maatiloilla on käytössä varavoimaloita. Niissäkin on ollut ongelmia ja tiettävästi ainakin muutamia piirilevyjä on särkynyt aggregaatin käytön takia.

Helanderin mukaan piirilevyjen särkymiset ja vastaavat vahingot sisältyvät normaaliin rikkoutumisvakuutukseen. Niitä on laajan turvatason vakuutuksissa.

VEIKKO NIITTYMAA

Lypsyjä jäi väliin yli kymmenesosalla maitotiloista

Tapani- ja Hannu-myrskyt veivät sähköt sadoilta maitotiloilta maan lounaisosassa. Vähintään joka kymmenennellä tilalla lypsyjä jäi sähkökatojen takia väliin, toteaa kenttäpäällikkö **Petri Uusitalo** Länsi-Maidosta.

Länsi-Maidolla on 900 maidonlähettäjää ja yli sadalla tilalla vähintään yksi maidon hakukerta jäi myrskyn ja sähkökatkojen takia pois.

Lehmiä ei pystytty lypsämään ja maitoa pilaantui ja kaadettiin maahan, kun jäähdytys ei toiminut.

Muutamille tiloille ei päästy kaatuneiden puiden takia.

Myrskyjen ja sähkökatkojen seurannaisvaikutukset tuntuvat pitkään, vaikka sähköt saadaan kuntoon. Lypsyjen jääminen pois rasittaa utareita ja solulukut nousevat nopeasti. Se alkoi näkyä välittömästi meijerille toimitetussa maidossa.

Vie todennäköisesti ainakin kuukauden, ennen kuin maidon laatu on korjaantunut, Uusitalo toteaa.

Katastrofi paljasti myös sen, että vain osalla tiloista on käytössä varavoimaa. Isoilla maitotiloilla asiat ovat paremmassa kunnossa kuin pienillä.

Meijerille tuli runsaasti hätääntyneitä soittoja ja kyseltiin varavoimaloilta. Ensimmäisiä pystyttiin auttamaan, mutta laitteistot loppuivat pian. Käyttämättömänä olevia aggregaatteja on kyselty pitkin maata.

Samoin jo sähköt saaneilta tiloilta on kyselty laitteita lainaksi.

Uudentalon mukaan sähköttömiä maitotiloja saattaa edelleen olla, mutta ei kovin monta. Hän kävi maanantaina hämäläisellä maitotilalla, jonne oli jo saatu sähköt, mutta naapurista sähköt edelleen puuttuivat.

Toiminnanjohtaja **Paavo Myllymäki** MTK Varsinais-Suomesta pitää onnena onnettomuudessa, ettei myrskyn jälkeen tullut 15 asteen pakkasia, mikä olisi ollut hyvin mahdollista.

Jäätymisvaurioita ei tullut, vaikka sähköt ovat olleet poikki paikoin pitkään.

Myllymäen mukaan myrsky teki pahaa jälkeä etenkin sisämaassa. Rannikolla tuhot näyttävät jääneen sisämaata pienemmiksi, vaikka kaatuneita puita on paljon joka puolella maakuntaa.

VEIKKO NIITTYMAA

Generaattori palautti Hakalan tilalle sähköt viikon katkon jälkeen

Marttilassa **Anssi Hakalan** tilalla sähkökatko alkoi tapaninpäivän aamuna ja päättyi viime sunnuntai-iltana. Sähköt palautuivat muuntopiiriin asennetun sähkögeneraattorin ansiosta.

”Voimalinja makaa edelleen maassa ja sen korjaaminen kestänee vielä pitkään”, arvelee Hakala, joka on Fortumin asiakas. Hän moittii kehnoa tiedotusta ja asiakaspalvelun tavoitettavuutta.

Vika saatiin paikallistettua viidentenä päivänä sähköjen katkeamisesta. ”Miehet tekevät maastossa hyvää työtä, ei tämä heidän vikansa ole. Sähkönjakelun ongelmiin ei ole riittävästi varauduttu ja huomioitu haastavia paikkoja.”

Sähköttömyyteen on Hakalan perheessä varauduttu, sillä heiltä löytyy aggregaatti. Se hankittiin jo 15 vuotta sitten.

”Meillä oli aiemmin lypsykarjatila, silloin aggregaatin omistaminen on sähkökatkojen varalta mielestäni välttämättömyys.”

Nykyään hoidettavana on 20-päinen ylämaankarja. ”Sähkökatkon tuoma pimeys lisäsi eläinten levottomuutta. Meillä on seitsemän vasikkaa, joiden takia eläinten perään piti katsoa erityisen tarkkaan.”

Riittävä polttoöljyvarasto ja erilaisten lamppujen pitäminen kunnossa ovat myös osa varautumista, sanoo Hakala. ”Eihän muutaman tunnin sähkökatko haittaa, mutta kyllä viikko on pitkä aika olla ilman sähköjä.”

Hakalan mielestä yhteiskunnan perusrakenteiden ylläpito on ylipäätään huonolla tolalla etenkin maaseudulla. ”Korjaus- ja hoitotöihin ei yhteiskunnan varoja heru.”

SARI PENTTINEN

PASI LEINO

”Muutaman tunnin sähkökatko ei tunnu vielä missään, mutta viikko ilman sähköjä on pitkä aika”, sanoo marttilalainen Anssi Hakala. Hakala teki viikon verran navettatöitä otsalampun valossa (kuva oikealla).

Verohallinto joustaa kassaperiaatteesta sähkökatkotiloilla

Sähkö- ja tietoliikennekatkokset ovat aiheuttaneet päänvaivaa monien tilojen kirjanpidossa. Vuoden viimeiselle viikolle tarkoitettuja maksuja ei välttämättä ole pystytty niiden vuoksi hoitamaan ajallaan, jolloin ne maa- ja metsätalouden kirjanpidossa noudatettavan kassaperiaatteen mukaisesti kirjattaisiin tälle vuodelle.

Asiasta on tullut yhteydenottoja verotoimistoihin, kertoo **Ilkka Niskanen** Verohallinnosta.

Koska sähkökatko on Niskasen mukaan ylivoimainen este, verottaja on päättänyt sallia kassaperiaatetta noudattaville tuottajille joustoja vuodenvaihteen kirjanpitoon, jos maksut ovat viivästyneet sähkö- tai tietoliikennekatkoksen vuoksi.

”Vuoden 2012 puolella maksetut menot voi vähentää jo verovuoden 2011 verotuksessa, jos laskun eräpäivä on vuoden 2011 puolella ja se maksetaan viivytyksettä heti kun sähköt ovat palautuneet.”

Käytännössä lasku katsotaan viivytyksettä maksetuksi, jos se on maksettu viikon kuluessa sähkön palautumisesta.

Kassaperiaatteen mukaan yrityksen tulot ja menot kirjataan sille vuodelle, jonka aikana ne on kirjattu verovelvollisen pankkitilille. Muissa yrityksissä taas noudatetaan suoriteperiaatetta, jonka mukaan tulot ja menot kirjataan sille päivälle, jolloin tuote tai palvelu on toimitettu.

Niskanen muistuttaa, että verottaja ottaa joustoissa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet. Kaikkialla sähkökatkokset eivät ole jatkuneet vuodenvaihteen yli.

”Laskuun ja muistiinpanoihin on syytä merkitä, ettei sitä ole voitu maksaa sähkökatkoksen takia ajallaan.”

JUHANI REKU

Häkämies vaatii varmuutta toimituksiin

Elinkeinoministeri **Jyri Häkämies** (kok.) vaatii sähkönverkon toimintavarmuuden ja sähköyhtiöiden asiakaspalvelun parantamista. Vielä eilen tiistaina talvimyrskyjen jäljiltä oli sähköttä 3000 taloutta.

Häkämies kertoo määränneensä ministeriön energiaosaston tarkistamaan helmikuun loppuun mennessä nykylainsäädännön korvausvelvollisuudet sähkökatkoista. Tarvittaessa osasto tekee esityksen niiden muuttamisesta niin, että ne kannustavat yhtiöitä vähentämään verkkojen alttiutta häiriöille.

Myös maakaapelointia pitää ministerin mukaan vauhdittaa.

Ministeriö kutsuu tammikuun aikana keskeiset sähkön jakeluyhtiöt ja Energiateollisuus ry:n neuvotteluun.

Sähköyhtiöt eivät hyväksy niputtamista

Paikallisia ja alueellisia sähköyhtiöitä edustava Paikallisvoima ry muistuttaa, että sähköverkkojen hoidossa ja sähköyhtiöiden myrskyvalmiudessa on eroja. Siksi verkkoyhtiöitä ei tule niputtaa yhteen arvioitaessa niiden suoriutumista myrskystä.

”Valtiovallan on tehtävä rauhallinen analyysi ja katsottava, miten eri yhtiöt tilanteesta selvisivät. Paikalliset yhtiöt selvisivät myrskystä myrskyn rajuuden huomion ottaen erinomaisesti”, toteaa Paikallisvoima ry:n puheenjohtaja **Juha Lindholm**.

Paikalliset sähköyhtiöt eivät kannata julkisuudessa esiintyneitä vaatimuksia sähköyhtiöiden korvausvastuiden kasvattamisesta.

Jo nykyisellään vakiokorvaukset ja korvauskustannukset riittävät romuttamaan pahimmin myrskyn silmään joutuneiden yhtiöiden talouden.

MT

Myrskyt jatkuvat

Ilmatieteen laitos varoitti tiistaina kaakkoismyrskystä, jonka nopeus nousee keskiviikkona Ahvenanmerellä ja Selkämeren eteläosassa 23 metriin sekunnissa. Pohjois-Itämerellä ja Selkämeren pohjoisosassa puhaltaa etelän ja kaakon väliltä myrsky 21 metrin nopeudella sekunnissa.

Muille merialueille annettiin kovan tuulen varoitus. Maa-alueille ei annettu varoituksia.

Jopa 45 metriä sekunnissa puhaltaneet puuskat ja rankat sateet sekoittivat liikennettä ja aiheuttivat vahinkoja tiistaina Skotlannissa ja Englannissa.

MT